

Samråd i Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg den 11. januar 2018 vedr. udfasning af kul og udnyttelsen af dansk VE-strøm

Samrådsspørgsmål G + H

I Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg har Søren Egge Ramussen (EL) stillet ministeren følgende 2 samrådsspørgsmål G og H:

Samrådsspørgsmål G:

“Hvad indebærer den indgåede aftale i Bonn om, at en række lande ”vil udfase kul fra deres elforsyninger inden 2030” og ”forpligter sig til at støtte ren energi gennem investeringer og til at begrænse finansiering til traditionel kulkraft”, hvad angår udveksling af el mellem Danmark og udlandet, og hvad betyder aftalen for kilden for den strøm, der skal passere via Viking Link, i og med at også Storbritannien har tilsluttet sig aftalen og disse forpligtelser?”

Samrådsspørgsmål H:

”Vil ministeren arbejde for, at udnyttelsen af den stigende mængde dansk VE-strøm udnyttes samfundsøkonomisk mest fornuftigt, og dermed også foretage en vurdering af, om en investering på 11 mia. kr. i Viking Link betalt af forbrugerne er den samfundsmæssigt mest optimale investering for forbrugerne set i forhold til at foretage en tilsvarende investering i en elektrificering af varmesektoren og transportsektoren, som betyder, at VE-strøm, som ellers skulle eksporteres, i stedet udnyttes i Danmark??”

Energi-,
Forsynings-
og
Klimaminist
eriet

Stormgade
2-6
1470
København K

Ministerens svartale:

Jeg vil gerne starte med at takke for de 2 spørgsmål, som jeg på bedste vis vil forsøge at besvare samlet i det følgende.

[Hovedpunkter ved indgåelse af aftale om udfasning af kul]

Da jeg i november var i Bonn for at deltage i COP23, var jeg stolt over at indmelde Danmark i alliancen om at udfase kul. På baggrund af denne alliances mål arbejder regeringen for at sende det danske kul på pension frem mod 2030.

Ved at indgå i et stort internationalt samarbejde med mindst 25 ambitiøse lande, områder og delstater har vi sammen forpligtet os til at arbejde for, at de sorte kul i el-produktionen skal udfases inden 2030 og erstattes af grønne energikilder. Kul er det fossile brændsel, der sender mest CO₂ ud i atmosfæren, og som dermed er værst for klimaet. Derfor er jeg som sagt stolt over, at Danmark er en del af denne aftale, som er en nødvendig vej at gå for at nå 2 graders målet.

Det er et ansvarligt skridt, Danmark har taget. Vi har med aftalen handlet ansvarligt over for klimaet og ansvarligt over for de kommende generationer.

Alliancen om kuludfasning har tre direkte forpligtelser. For det første forpligter landene sig til at udfase eksisterende traditionel kulkraft og til et stop for nye traditionelle kulkraftværker uden opfangning og lagring af CO₂ – det man kalder CCS.

For det andet kan virksomheder og ikke-statslige partnere herudover forpligte sig til ikke at anvende kul i deres virksomhedsdrift

For det tredje forpligter alle parter af aftalen sig til at støtte ren energi, både offentligt og privat, gennem investeringer og til at begrænse finansiering til traditionel kulraft uden CCS.

[Danmark skal fortsat være i verdenseliten indenfor energi]

Energiområdet har i mange år været en dansk styrkeposition, og dansk energipolitik skal også fremover holde Danmark i den absolutte verdenselite. Vores mål er, at Danmark bliver fossiluafhængige i 2050.

I regeringen arbejder vi for, at det grønne kan udkonkurrere det sorte. Prisen på vedvarende energi rasler ned, og vi er nået til et punkt, hvor nye havvindmølleparker er billigere end nye kulraftværker i Danmark. Kul hører derfor fortiden til i Danmarks el-produktion.

Det ser vi ved, at mange af de danske kraftværker allerede er godt i gang med omstillingen. Og med de seneste års tigerspring for prisen på vedvarende energi kan kullene sendes på pension, uden at energipriserne stiger, og uden at det koster vækst eller arbejdspladser.

Det er også det, vi forfølger internationalt i blandt andet samarbejde med Kina. Her viser vi med de danske erfaringer, at vedvarende energi er et omkostningseffektivt alternativ til kul. Det er vejen frem, hvis man vil hjælpe med udfasning af kul og fremme ren energi.

[Kuludfasningsaftalens konsekvenser for Viking Link]

Alliancen om kuludfasning, som blev indgået i Bonn, er altså rigtig godt nyt. Der er spurgt til, om aftalen påvirker den strøm, som skal løbe gennem den kommende Viking Link-forbindelse.

Hertil må jeg sige, at det ikke er til at se på den strøm, der løber gennem kablet, hvordan den er produceret. Men alliancen forventes ikke at få konsekvenser for den danske el-udveksling.

Den britiske regering annoncerede allerede i 2016, at de ville udfase kul uden opfangning eller lagring (altså CCS) inden 2025. Denne beslutning har ikke ændret den britiske regerings holdning til hverken Viking Link eller andre udlandsforbindelser. Og alliancen fra Bonn skal ses som et forsøg på at udbrede denne politik og få andre med på vognen.

Som jeg tidligere skriftligt har svaret udvalget, så følger det af de beregninger, som er lavet i forbindelse med behandlingen af Energinets ansøgning om at etablere Viking Link, at forbindelsen vil få el-produktionen i Storbritannien til at gå ned med ca. 8-10 TWh [terra-watt] årligt i perioden 2023-2030.

Det svarer til ca. 3 pct. af den årlige britiske elproduktion i perioden. Denne reduktion sker på kulværker, der i Storbritannien ofte er ældre og ineffektive, samt på gasfyrede værker.

Reduktionen erstattes af produktion fra en række lande, navnlig Tyskland. Den tyske el-produktion beregnes til at stige omkring 5-6 TWh [terra-watt], hvilket svarer til lige under 1 pct. af den årlige tyske elproduktion i perioden 2023-2030.

Denne ekstra produktion på den tyske side sker på nyere og mere effektive kulfyrede værker sammenholdt med de britiske – samt i et vist omfang på gasfyrede værker.

Tyskerne er dog i høj grad også fortalere for en grøn omstilling af Europas energiforsyning og har i de seneste år selv udbygget kraftigt med vedvarende energi. Således udgør vedvarende energi efterhånden en stor andel af deres el-miks.

Og kigger vi på længere sigt, er internationale el-forbindelser en central forudsætning for omstillingen af hele det europæiske energisystem og nedbringelsen af CO₂-udledningerne. Et mere integreret europæisk elmarked vil gøre det nemmere og billigere at integrere større mængder fluktuerende vedvarende energi, og dermed bidrage til at udfase elproduktion på kul.

[Viking Link er en god investering]

Danmark har som nævnt sikret sig, at vi stadig er i verdenseliten inden for energipolitikken og går forrest med den grønne omstilling ved at være med til at sende kullene på pension i 2030.

Det er på samme tid vigtigt for regeringen, at den grønne omstilling sker på en bæredygtig og effektiv måde, der ikke gør det dyrere at være dansker eller at drive virksomhed i Danmark.

Der er ingen tvivl om, at vi fremover skal drive en større del af vores energisystem på el. Jeg er derfor enig med spørger i, at vi kommer til at få stigende mængder dansk VE-strøm, og denne danske VE-strøm skal udnyttes samfundsmæssigt mest fornuftigt.

Men jeg ser ikke udlandsforbindelser og national elektrificering som alternativer til hinanden. Begge kan understøtte den grønne omstilling og en fleksibel brug af vores ressourcer.

Vi er i disse år vidne til, at der bygges mere og mere vind og sol rundt om i EU. Samtidig reduceres kapaciteten af kul og kernekraft. Det øger værdien af at dele kapacitet på tværs af grænser til at opretholde elforsyningssikkerheden, så vi trækker på ressourcerne, dér hvor de er.

Vore el-forbindelser sikrer, at den billigste produktion kan komme ind på markedet. Her er det vigtigt for mig at understrege, at tiden er løbet fra, at vi ser energi- og klimapolitik som et strengt nationalt emne. Vi lever ikke længere på isolerede "energipolitiske øer". Vores energisystemer og energimarkeder er allerede kobled. Og det er vigtigt, hvis vi skal opnå en optimal udnyttelse af vores ressourcer.

Handel med el over grænserne er billigere, end hvis alle lande skal forsyne sig selv. Det er ikke økonomisk rationelt, hvis hvert enkelt land skal bygge fuld reserve for tidspunkter, hvor f.eks. vinden ikke blæser, og foretage fuld indpasning af egen vindkraft. EU har faktisk beregnet gevinsten ved et mere forbundet europæisk el-marked, hvor reserver deles over grænser. Disse beregninger viser, at omkostningsniveauet til el i EU kan reduceres med op til 40 mia. euro årligt omkring 2030.

Og vi har i Danmark allerede i dag god gavn af vores udlandsforbindelser. De er med til at sikre, at vi for det første har en af de laveste markedspriser på el i Europa, for det andet en af de højeste forsyningssikkerheder, og for det tredje en af de højeste andele af vedvarende energi i elsystemet.

Når vi fortsætter udbygningen, er det for, at vi også fremadrettet kan gennemføre en grøn omstilling af vores og Europas energisektor, og samtidig sikre billig og pålidelig strøm til både private og virksomheder i Danmark.

Følsomhedsberegningerne understøtter også, at Viking Link understøtter grøn omstilling.

Fx vil en stigningen i vindkraftskapacitet mellem år 2020 og 2030 med 50 pct. i alle modellerede områder i forhold til Energinets analyseforudsætninger, medføre en stigende værdi af Viking Link og Vestkystforbindelsen med ca. 3,5 mia. DKK.

Viking Link-projektpakken er altså en god investering for forsyningssikkerheden og elmarkedet i Danmark. Grundige beregninger af Viking Link-projektpakken har vist, at vi står med en samfundsøkonomisk god investering med en absolut robust business case. Viking Link-kablet forbinder Danmark til et område med anderledes profiler inden for både vind, sol og for elforbrug. Det bidrager positivt til forsyningssikkerheden i både Danmark og Storbritannien.

Og lad mig nu en gang for alle slå fast. Regeringen står IKKE med en pose penge med 11 mia. kr., som frit kan investeres. Selve investeringen i Viking Link-projektet tjener sig selv hjem med fortjenesten på køb og salg af strøm til Storbritannien, samt betaling for den transit af strøm, der vil være gennem Danmark fra Tyskland.

Fortjenesten fra denne øgede handel med el forventes at blive så stor, at der også bliver råd til at sænke de tariffer, som vi alle betaler over elregningen, og som dækker omkostninger til drift og vedligeholdelse af elnettet.

Den øgede handel med el vil også betyde, at selve prisen på el (spotprisen) stiger en smule som følge af større efterspørgsel. Samlet set betyder det, at projekterne isoleret vil medføre en stigning i den samlede elregning for en almindelig husholdning på ca. 8-40 kr. ekskl. moms om året.

Hér er det vigtigt at huske, at de nye forbindelser sparer os for udgifter til back-up-kapacitet, og at de reducerer behovet for støtte til

vores vedvarende energi. Alt sammen noget, som vil gøre det billigere at være dansker.

Endeligt skal vi huske, at vi ikke er de eneste, som overvejer kabler til Storbritannien. Norge er i gang med at bygge ét kabel, og de overvejer ét mere. Hvis de bygger, og vi ikke gør, så vil prisen på strøm også stige, uden vi får del i de samme gevinster ved handlen med el.

[Flere elementer i regeringens energipolitik]

Tillad mig her til sidst at understrege, at regeringens energipolitik er mere end blot et enkelt eller to initiativer. Vi skal skrue på mere end ét håndtag for at nå vores mål om, at Danmark i 2050 skal være et lavemissions samfund, der er uafhængig af fossile brændsler.

Vi har allerede med vækstaftalen sænket elvarmeafgiften pr. 1. januar 2019. Det vil komme mange forbrugere til gode og være med til at fremme anvendelsen af varmepumper i fjernvarmen. Og det er et vigtigt skridt i retning af en elektrificering af vores energisystem.

Det er regeringens vision, at Danmark skal have det mest integrerede, markedsbaserede og fleksible energisystem i Europa, der kan håndtere stigende mængder vedvarende energi på en omkostningseffektiv måde. Der skal ske en integration af energisystemer på tværs af lande og sektorer – el, varme, gas, transport og forsyning – og en effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Derfor er Viking Link-projektpakken et centralt element i regeringens kommende energiudspil.

Men det er selvsagt langt fra det eneste initiativ. Udspillet til en ny energiaftale vil sætte retningen for Danmarks grønne omstilling frem mod 2030. Her er en central målsætning blandt andet, at mindst 50 pct. af Danmarks energibehov dækkes af vedvarende energi til den tid.

Det kommende energiudspil skal være med til at sikre, at Danmark fremadrettet kan bibeholde det bedste energisystem i verden, som vi netop, for andet år i træk, er blevet kåret til at besidde af FN-organisationen World Energy Council. Denne kåring er netop et bevis på, at vi fra dansk side har fundet en stærk kombination af forsyningssikkerhed, grøn omstilling og billig energi.

Det er en kombination, som jeg agter at videreføre i mit fremtidige arbejde med energi-, forsynings- og klimapolitikken i Danmark.

Tak for ordet.